

Atom-loynd-armál Kína

BARA VIÐ AT PENTA SAMAN SMÁBROT AV UPPLÝSINGUM FRÁ YMISKUM KELDUM Í ASIATISKUM HÖFUDSTÓÐUM OG ANNARS UPPLÝSINGUM, EIN AV OG A HEVUR SÆÐ Í BLÓÐUM, ER GJÖRLIGT AT FÁA EINA FRÁGREIÐING UM, HVUSSU TAD ER EYDNAST KINESARUM AT GERA EINA ATOMBUMBUNU

Hvör hefur gjört atom-bumbuna hjá Mao?

HVAR VERÐA ATOM-BUMBURNAR GJORDAR?

Miðdepilin fyri atomgranskunum í Kína liggur í útríðinu av Gobi-oyðimörkinum. Fjóðriparturin av kinesiskum atomgranskunum eru samlaðir í einum framtíðarbyl í randfjallunum innanfyri oyðimörkinum, og í minsta lagi 3 atomstovnar hava innivist í risastórum holum í fjöllum.

Miðdepilin liggur við býin Lanchow, sum hefur stóra jarnbreyta, stóð, lufthavn og er hövudstaðurin í landslutinum Kansu í útnyrðingspartinum av Kína. Á hesum øki býr ógvuliga litið fólk og í ein ring fleiri hundrad km frá staðnum er okið væl vart av stórum herdeildum. Vestanmenn halda, at kinesarar nærhendis Paotow í innara Mongolium hava ein reaktor, sum kann gera atom-sprengingvirkni til einar tveir minni atombumbur.

Í Peking, Harbin, Shanghai og Chungking eru reaktorar og tilfar til granskningar. Har hava teir arbeitt síðan 1958. Peking-reaktorin, sum er uppá 70—100.000 kw er gjordur við russiskari hjálpi, meðan kinesarar sjálvir hava gjørt hinar. Hesir

eru allir nevndir í almennum kinesiskum frágreiðingum, men ongatið tann í Lanchow.

HVÖR HEVUR GJÖRT ATOMBUMBUNA?

Adrenn Kommunista-Kína var skipað í 1949 átti landið bara 10 atomfysikarar,ongan reaktor og einki annað tilfar. Í 1952 hóðu teir um stuðul frá útlandskum granskunum. Ein av teimum, ein kinesisk-amerikanari, Joan Chase, var biðin um at fyrireika granskningina. Ein kinesiskur atomstovnur varð skipaður í 1958 og skjótt eftir kom hin fyrsti reaktorin frá Sovjet. Í 1956 varð Kína komið uppí atomgranskningarstovn kommunistalandanna í Dubna við Moskvu. At byrja við fingi kinesarar virðismiklan stuðul frá russum og frá kinesarum, sum høvdu lært í útlandum.

Síðan russar í 1960 steðgaðu øllum hjálparbeiði í Kína, hava kinesarar verið noyðdir til bara at lita á egnu megi og tikið allar teir mætastu vísindamenninar og teknikarar til atomgranskningararbeiðið.

Ein roknar við, at tað eru 1000 atomgranskarar og teknikarar bara í

Lanchow, meðan ein roknar við, at tað eru ikki fleiri enn 4000 granskarar og teknikarar í øllum Kína. Hesir hava longu gjørt hina fyrstu atombumbuna.

Japanskir vísindamenn rokna við, at kinesarar aftaná royndarsprengingar kunnu royna kjarnorkusprengingar frá luftini í 1967.

ATOMHÖTTAN LONGU Í 1959

Eftir 12 ára granskning er Kína sum atomeveldi bara á einum byrjunarstadi. Tá ið atomsteðgáttin varð undirritaður í 1963 millum Sovjet, USA og Bretland — meðan Frankariki og Kína vórðu hildin utanfyri — segði formaðurin fyri vísindakademíunum í Kína, at land hansara skjótt vildi bróta hol á tri-valdamonopolid uppá kjarnorkuvápn í 1959 segði óvastin fyri kinesisku loftverjunum, at

„arbeiðaralassin í Kína skjótt fór at kunna framleiða nufimans flögfor og kjarnorkuvápn. Tá kunnu vit brúka rakettir og kjarnorkuvápn móti fjigginum, ið royna at bróta heimsfriðin.“

Hetta kann skjilast á tann hátt, at Kína í 1958 var farið undir atomgranskningar til hernaðarlig endamáli. Stutt eftir fekk Kína hin fyrsta reaktor frá Sovjet. Men frá 1960 og fram til miðskeiðis í 1962 noyðdist teir at arbeiða spakuliga, bæði uppá rakettir og bumbur. Hetta kom lutvís av, at russar tóku teirra serfrøingjar heim og lutvís av figgarligum trupulleikum. Tá batu kom í hesi

viðurskipti í september 1962 varð aftur farið undir atombumbu-atlaninar.

EINGIN ATOMHÖTTAN FYRR ENN Í 1970

Kennedy, forseti, segði í sini tíð, at Kína kundi gerast ein atombóttan einaferð í 1970'num, meðan Khrushjov, forsætisráðharri, segði, at tað vildi taka „langa, langa tíð“, aðrenn Kína hevði nakað fullbórið atomvápni. Vestanmenn og russar hava sagt, at vissuliga vildi ein kinesisk atomsprenging hava stórt propagandavirði, men makthalansuna í heiminum vildi ikki verða rokkað av hesum mong ár fram í tíðina, ja, tað var ivasamt, um hetta nakrantíð kundi henda.

Í eini ST-frágreiðing verður sagt, at umframt tey núverandi atomeveldini, høvdu 5 onnur lond meguleikar at gera atombumbur: Kína, India, Japan, Kanada og Svøríki. Av hesum er tað bara Kína, ið hevur arbeitt fram móti hesum endamáli, meðan hini sjálvboðin hava sagt seg

fús til ikki at framleiða kjarnorkuvápn.

Far Kína kjarnorkuvápn og nýtir sína krigshóttan á sama hátt sum ne, verða trupulleikarnir at skapa eitt kjarnorkubann margfaldaðir stórr enn í dag.

AV STÓRUM TÝDNINGI Í SJÁLVI KINA

Bumban hjá Mao vil tó hava nógv stórr politiskan, sálarligan og propagandistiskan týdning í afro-asiatisku londunum enn hernaðarligt virði. Peking vil kunna rósa sær av, at zhava brotið hvíta mannspis monople uppá kjarnorkuloyndarmál.

Av týdningi er tað eisini, at Mao vil humbuni aftur vil vinna virðing í sjálvum Kína, har álitið til og moralurin innanfyri kommunistaflokkin leingi hevur verið í einum aludali.

Atombumban hjá Kína vil kynda undir nationalkenslurnar hjá 700 milj. heimakinesarum og 20 milj. uttanlandakinesarum. Hin „stóri Mao“ vil geva kinesarum nýggj mál at arbeiða fram móti.

ATOMHERFLOTTI NATO's

Sum framhildið vil bretski arbeiðaraflokkurin ikki ganga við til at skipa ein felags atomherskipafloTTa fyri NATO-londini; men USA krevur greitt svar aðrenn desember.

Hvat úrslitið verður av hesum veitst ikki. Nýggi bretska forsætisráðharin, Wilson, hevur ongan hug at lata fleiri — og serstakliga ikki týskararnar — sleppa at pilka ómikið við „atomavtrekkjarnar.“

USA er í øllum foru hugað at skipa atomflotan saman við Tysklandi.

Tað verður at kosta 15 milliardir krónur at skipa atom-herskipafloTTan við 25 skipum og 200 polariserakettum — ein herskipafloTT, sum stóðugt skal sigla í Atlants-

havinum, fyri at russar ikki skulu finna tey einstøku skipini.

Ein nevnd av serfrøingum úr fleiri NATO-londum hevur kannað eftir, hvortjar fyrimurin henda mikla slagmegi hevur, og er komin til tað úrsliti, at russar einki kunnu gera við hana.

Bara fyri álitið at hava eygu eftir hesum 25 herskipum mugu russar annaðhvørt hava ialt 230—260 fyra-motors bombflugloTTar ella eisini tveir atomdrivnar kavbátar til hvørt skipið — men slíka megi eiga russar ikki.

OLYMPIADAN:

Finland og Danmark fingið gull

EINASTU AV NORÐANLONDUM IÐ HIGARTIL HAVA FINGIÐ GULL ER FINLAND OG DANMARK. FINLAND HEVUR 3. OG DANMARK EINA. EIN LUTTAKARI ÚR ISLANDI ER VIÐ Í OLYMPISKU LEIKUNUM

Svimjingin á olympiadinum endaði sunnudagin, við tí úrsliti at USA, sum væntað, vann flestu medaljurnar nevnliga 16 gull, 10 silvur og 11 bronzu. Nokur úrslit frá svimjingini.

Tornlop (el lop) harrar

1. Rob. Webster USA 148.8
2. Elleur, Italia
3. Thomas, USA

4×100 mtr. crawl, kvinnur

1. USA
2. Holland
3. U.S.S.R

4×200 mtr. harrar

1. USA 7.52.1 (nýggj heimsrekord)
- Vert er at leggja til merkis, at á hesum liði var ein ið fekk sína 4 gullmedalju, tað var Schollander.
2. Tyskland 7.59.3
3. Japan 8.03.8
5. Svøríki 8.08.00

100 mtr. Butterfly vann Sharon Stouder, USA (kvinnur)

Í 400 mtr. crawl fyri Duncan kvinnur fór gullið sjálvandi eisini til USA og var tað ein onnur Amerikukvinna ið varð nr. 2 tað var Ramonowsky. Dorn Fraser frá Australia, ið vann gull í 100 mtr. crawl, var ein av favorittunum, men varð bert nr. 4.

400 mtr. hold medly:

1. USA
2. Ongland
3. New Zealand
- Í 200 mtr. crawl fór gullið eitt sindur óvæntað til Barry, Australia; nr. 2 varð Kr. Raulis USA

FRÆLSUR ITRÓTTUR

Í frælsur itrótti er kappingin einamest millum USA og USSR og hvør ið kann vinna flestar medaljur. Her er sum undir svimjingini,

nýggjar heimsrekordir verða settar. Í 100 mtr. renning fyri kvinnur, vann Kay frá USA gull við at seta nýggja heimsrekord 11.04.

Fimmdyst fyri kvinnur vann Irena Pretz frá Ruslandi, her fór silviru til Ongland og bronza til Sovjet. Nina Hansen, Danmark varð nr. 9

500 mtr. renningin fyri menn, varð ein spennandi sun 10 km renningin var fyri nokrum døgum síðani, har eini 20—30 knappliga fóru framum allar favorittarnar. Hesaferð var tað Amerikamaðurin Charles, ið knappliga, tá gott 20 mtr. vóru eftiri, fór framum allar favorittarnar og vann við tíðini 13.48.5 Tyskarin Nordfolk varð nr. 2 við tíðini 13.49.6. Dellinger frá USA nr. 3. Tann fremsti favoritturin, ein fransmaður varð bert nr. 4

Thor Helan frá Noregi varð nr. 8. Eisini í longdarlopi hendi tað óvæntaða, at favoritturin ikki fekk tað væntaða gullið. Tað varð vunnid av Davis, Ongland, ið leyp 8.07 mtr. Favoritturin Ralph Boston, USA fekk silvur hann leyp 6.03 mtr.

200 mtr. (shakkeløbe)

1. H. Cahr, USA
2. P. Braythton, USA
3. Edv. Roberts, Trinidad

400 mtr. (shakkeløbe)

1. Rex Cawley, USA 49.6 sek.
2. John Cooper, Ongland
3. Salvatore Morale, Italia

100 mtr. (shakkeløbe)

1. H. Jones, USA

Í 800 mtr. renning fyri harrar fór gullið, sum væntað til Peter SCHNELL, úr New Zealand, 2. William F. Crothers, Canada 3. Wilson Kipcutit, Kenya

Trýlopp vann J. Semidt úr Pólland 16.82, nr. 2 og 3 vóru tveir Russar.

400 mtr. renning fyri kvinnur fór

til Ongland við Ann Packer. nr. 2 varð Judith Moore, Australia.

FÓTBÓLTUR

Í fótóliti vann Tyskland á Jugoslavia í kvartfinalunum 1—0 Tjekkoslavaki á Japan við 4—0 Ungarn á Ghana við 2—0 Sameinda Arab. Tjódveldið vann sín dyst.

Í semifinaluni vóru úrslitini: Ungarn—Sam. Arab. Tjódv. 6—0 Tjekkoslavaki—Tyskland 2—1

Í einum táti av ítróttinum á olympiadin er skotning. Av norðanlondum ein leggur merki til er Finland, teir eru nú farnir við tveimum gullmedaljum í skotningi, í pistólskjóting og 25 mtr. skotning (riflu).

50 mtr. fri skotning vann Hammed, Italia við 597. Nr. 2 varð L. Baker, USA, eisini 597. Besti norðlendingur varð Ole Hviid Jensen, Danmark við 592.

Leirdúgvuskjóting vann Magarello, Italia við 198.

Av teimum norðurlensku tjóðunum sýnist Finland at verða nr. 1, teir hava nevnliga 3 medaljur higar til, allar gull, næst teimum eru Danir við 1 gull og 1 bronzu, Svjar hava 2 bronzu, Norðmenn og Ísland hava onga enn (har luttók bert ein Íslendingur í svimjing).

Í 4 km einstaklinga sykling fekk danin Preben Isakson, bronza aftaná Dala, Tjekkoslavakið og Vartsi, Italia. Nr. 4 varð heimsmeisterin Groon, Holland.

Í kúlkastan vann Tamara Pretz, USSR við 18.14. Nr. 2 varð Graus úr Tysklandi, hon kastaði kúluna út á 17.65 mtr. Nr. 3 varð Zolina, USSR.

Í sigling við seglskipum liggja Norðanlondini væl fyri. Teir sigla í seks dagar. Tá ein dagur var eftir, lógu í Dragaklassanum danski báturin nr. 2 eftir USA.

Í Finnjollu liggur danski báturin nr. 2 aftaná Tyskland. Í Star-klassanum liggur ein Svii sum nr. 2 aftaná USA. Í 5,5 mtr. jollu liggur svenski báturin sum nr. 3 aftaná Australiu og USA.

»Olympuss.

Skrivstovustarv

Fyri skrivstovukvinnu ið er køn í øllum vanligum skrivstovuarbeði, er starv leyst hjá landsverkfrøðinginum.

Løn sambært sáttmála millum Foroya landstýri og Starvsmannafelagið.

Skrivlig umsókn hjáløgd avritum av prógvum og møguligum viðmælum verður at senda

LANDSVERKFRØÐINGINUM

Byggifinansiering

Vit eru altíð til reiðar at leggja til rættis og veita finansiering — tað veri seg til húsa- ella skipabygging

Fyrr ella seinni fáa tygum brúk fyri

einum banka — latið OKKARA banka

verða tegara banka

SJOVINNUBANKIN